

Магістр 2 року навчання
Фінансового факультету ХНЕУ

УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМИ РЕСУРСАМИ БАНКУ

Анотація. Розглянуто економічну сутність депозитної політики, яка виступає однією з основних складових формування ресурсної бази банків; проблеми формування та управління депозитами в контексті оптимізації ресурсної бази банку.

Аннотация. Рассмотрены экономическая сущность депозитной политики, которая выступает одной из основных составляющих формирования ресурсной базы банков; проблемы формирования и управления депозитами в контексте оптимизации ресурсной базы банка.

Annotation. The article deals with the economic essence of deposit policy, serving one of the main components of resource base of the banks. The problems of forming and managing the deposits are discussed in terms of optimization of resource base of a bank.

Ключові слова: банк, депозит, банківські ресурси, депозитна політика, оптимізація ресурсної бази банку.

Формування та управління банківськими ресурсами є одними із найбільш важливих напрямів банківського менеджменту. Дослідження діючої системи управління ресурсною базою банку насамперед потребує аналізу формування банківських ресурсів, а також пошуку шляхів удосконалення цих процесів. Залучення ресурсів для банку є основою його діяльності, пріоритетним завданням, яке історично відіграє первинну і визначальну роль відносно його активних операцій. Сучасна банківська практика характеризується великим розмаїттям вкладів, депозитів і депозитних рахунків. Це пояснюється прагненням банків в умовах сегментованого висококонкурентного ринку найповніше задовольнити попит різних груп клієнтів на банківські послуги і залучити їх заощадження та вільні грошові капітали на банківські рахунки. Без достатньої ресурсної бази банки не можуть у належних обсягах здійснювати кредитування поточних потреб юридичних і фізичних осіб, реалізовувати потужні інвестиційні проекти. З огляду на це важливого значення та актуальності набуває управління депозитними коштами в банківській установі як вирішального фактора економічного зростання та стабільності банківської системи [1].

Метою даної статті є дослідження депозитних ресурсів банків для визначення пропозицій щодо підвищення ефективності їх депозитної політики в умовах зростаючої конкуренції на грошово-кредитному ринку України, визначення підходів до вдосконалення політики ресурсного забезпечення банківської діяльності.

Об'єктом дослідження є депозити як основна складова ресурсної бази банків.

Предметом дослідження є стан ринку депозитних ресурсів в Україні.

Значні розробки у визначенні депозитів у складі ресурсної бази сучасних банківських інститутів здійснили такі зарубіжні економісти, як Г. Айленбергер, Р. Еллер, П. Роуз, що аналізували проблеми формування депозитних вкладів у структурі ресурсної бази банку з двох позицій: управління банківським капіталом і управління зобов'язаннями банку. Вивченню окремих аспектів окресленої проблеми присвячені роботи багатьох науковців і практиків, серед яких варто виділити публікації М. Алексеєнка, Н. Бицької, О. Васюренка, Д. Завадської та ін.

Банківські ресурси – це основа діяльності комерційного банку, оскільки від їх формування залежать масштаби його діяльності та обсяги отримуваних прибутків. Їх прийнято визначати як сукупність грошових коштів і виражених у грошовій формі матеріальних, нематеріальних і фінансових активів, що перебувають у розпорядженні банків і можуть бути використані ними для здійснення активних операцій та надання послуг [1].

Для ефективного проведення депозитної політики необхідна чітка послідовність дій з приводу її розробки та функціонування. Саме з цією метою автором були запропоновані етапи депозитної політики, які ґрунтуються на принципах економічної доцільності та узгодженості (рис. 1) [2].

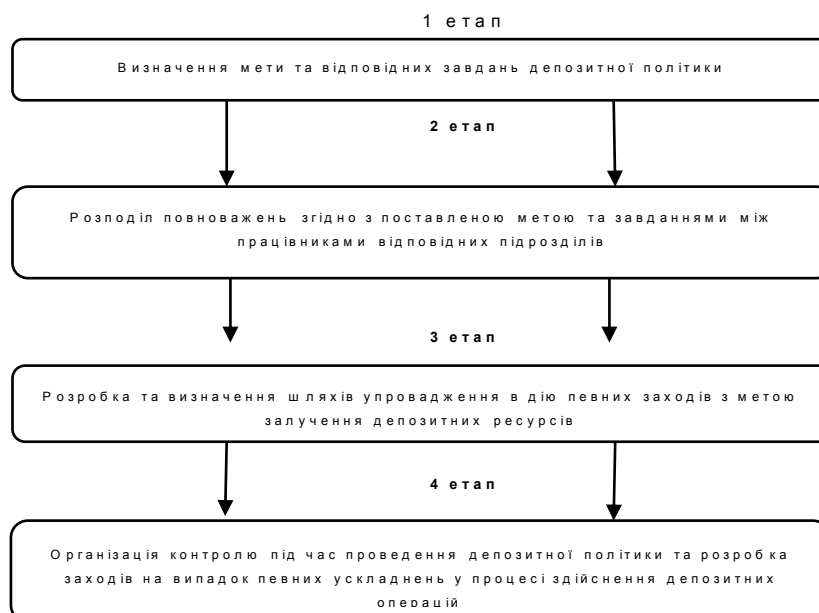

Рис. 1. Етапи здійснення депозитної політики банку [2]

З метою формування певних рекомендацій щодо збільшення ресурсної бази банків за рахунок депозитних ресурсів необхідно проаналізувати стан депозитних ресурсів на фінансовому ринку України.

На початку першого півріччя відбулось несподіване відновлення темпів приросту депозитів населення, яке, однак, сповільнилось протягом другого кварталу.

Схоже, що банківські клієнти "кльнули" на привабливі зимові депозитні акції, поступово втрачаючи інвестиційний запал з наближенням літнього сезону відпусток та осінніх парламентських виборів.

Загалом, обсяг вкладів фізичних осіб зріс майже на 4 мільярди доларів (10,3 %) протягом перших 6 місяців 2012 року. Під час аналогічного періоду 2011 року фізичні особи збільшували депозитний портфель на 3,2 мільярда, а в першій половині 2010 року – на 4 мільярди у перерахунку на американську валюту (рис. 2).

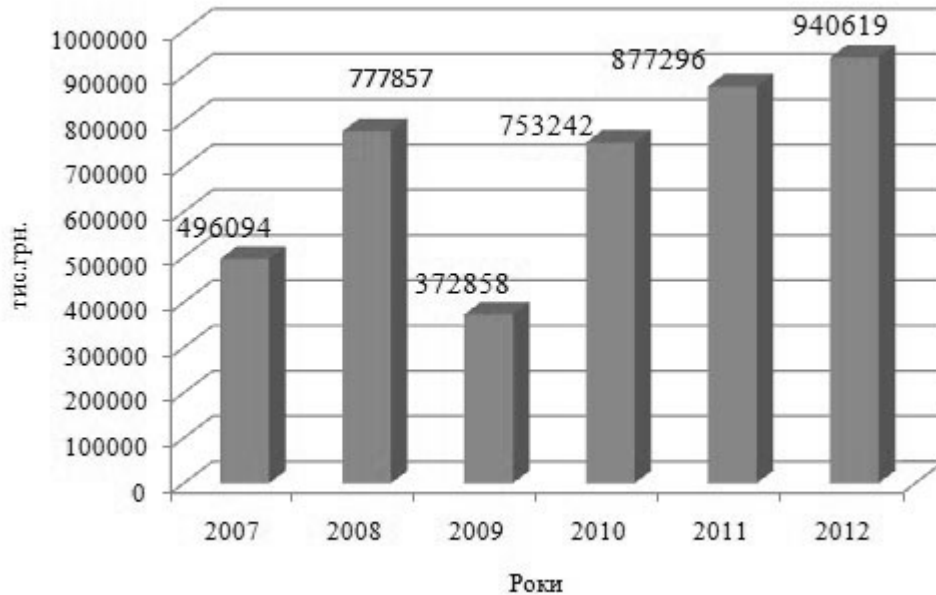

Рис. 2. Динаміка залучення депозитів банками України [3]

Повільний тренд виходу роздрібно-депозитного ринку із кризового дна поки що зберігається із завидною стійкістю.

Лідерами із залучення коштів фізичних осіб за перші 6 місяців 2012 року стали ПриватБанк – 8,1 мільярда гривень, Ощадбанк – 3,8 мільярда, Дельта банк – 2,2 мільярда.

Найбільший вплив коштів населення зафіксований у банках Форум – 805 мільйонів та Промінвестбанк – 475 мільйонів гривень.

На ринку корпоративних депозитів ситуація менш оптимістична: у першому півріччі 2012 року обсяг депозитів нефінансових корпорацій знизився на 1,5 мільярда доларів. Не дивно, адже в країні падають темпи промислового виробництва, на підприємствах спостерігається дефіцит вільних коштів [4].

Населення країни турбується щодо стабільності курсу гривні, внаслідок чого в липні обсяги депозитів фізичних осіб у гривні скоротилися на 0,4 %, у той час як депозити у валюті зросли на 2,1 %.

Комерційним банкам необхідно структурувати джерела ресурсів відповідно до чітко визначених цілей [5]:

1) використовувати ті джерела, які мінімізують витрати залучення коштів, унаслідок чого в розпорядженні банку залишається більше нових ресурсів для збільшення його прибутку й капіталу;

2) обирати оптимальні пропорції між величинами залучених коштів і капіталу, які забезпечують бажаний рівень стабільності фондів, так, щоб банк мав змогу тримати високоприбуткові активи, що зазвичай вимагають інвестицій на триваліші терміни за вищого рівня ризику. Важливим напрямом банківського менеджменту є оптимізація диференціації відсоткових ставок за депозитними та вкладними рахунками залежно від термінів та інших характеристик вкладу з метою забезпечення необхідного обсягу ресурсів за мінімально можливою у відповідних умовах ціною, що в кінцевому рахунку забезпечить максимізацію прибутку.

Саме депозитні операції розкривають зміст діяльності банку як посередника в придбанні коштів на вільному ринку кредитних ресурсів. Банкам необхідно постійно підтримувати високий рівень сервісу клієнтів, пропонувати нові депозитні продукти та умови вкладання коштів, щоб утримувати й розширювати існуючу клієнтську базу. До них належать: pow-рахунки; surepow-рахунки; вклади, на які дохід нараховується за складними процентами; депозитні рахунки грошового ринку. При формуванні банківських ресурсів банк повинен швидко реагувати на потреби клієнтів з метою їх залучення, орієнтуючись на міжнародні стандарти, практику діяльності провідних банків світу у сфері розширення банківської діяльності й за рахунок нетрадиційних банківських операцій та послуг. Ефективність управління банківськими ресурсами визначається рівнем оптимізації управління активами й пасивами, який може забезпечити максимальний прибуток при визначеному рівні ліквідності банку.

Наук. керівн. Яременко О. Р.

Література: 1. Кожель Н. О. Основні тенденції змін у структурі вкладів на українському депозитному ринку як свідчення зміцнення довіри до банків / Н. О. Кожель. – К.: Вісник Національного банку України, 2004. – С. 43–58. 2. Співак С. І. Депозитна

політика вітчизняних банків [Електронний ресурс] / Співак С. І. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua. 3. Тертична Н. В. Удосконалення механізму формування депозитної політики в банках України [Електронний ресурс] / Н. В. Тертична. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua. 4. Формування та розміщення фінансових ресурсів депозитних корпорацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>. 5. Сгоричева С. Соціальна роль та соціальна відповідальність комерційних банків

/ С. Сгоричева // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 1(24). – С. 70–76. 6. Зобов'язання банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання та фізичних осіб // Бюлетень Національного банку України. – 2009. – № 9. – С. 137–139.